

זבל מואמינים

גליון שבועי מבית 'בני אמונים'

פרשת חיי שרה תשפ"ה שנה י | גליון מס' 557

ת.ד 102 בני ברק | פקס: 03-5055919
9139191@gmail.com

פתחו שערים

דבר מוסד ונשיא 'בני אמונים'

מאן בעי חיי?

חכמינו זכרונם לברכה הבטיחונו כי המקפיד על עניית אמן כהלכתה יזכה לאריכות ימים ושנים: "כל המאריך באמן מאריכים לו ימיו ושנותיו" (ברכות מז א). בעלי התוספות הביאו רמז להבטחה זו מן הפסוק האמור בפירושנו (כד א): "ואברהם זקן בא בימים וה' ברח את אברהם בכל", וכך כתבו: "זקן בא בימים" - סופי תבות אמן, מכאן שכל העונה אמן יאריך ימים.

מאז ומתמיד הפליא אותי לראות כיצד אנשים משקיעים כח וממון, מי יותר ומי פחות, בבוטוחי חיים, ואלו בעניית אמן כהלכה, אשר אינה דורשת השקעה כספית כלל ואף קלה לבצוע, הם מזולזלים.

זאת ועוד, הלא הבטוח אינו יכול להבטיח לאדם חיים, כי אם פצוי כספי מסכס ומגבל בעת צרה חלילה. עניית אמן כהלכה, לעמת זאת, יש בידה הפח להאריך את חיי האדם בטוב ובנעימים, להגן עליו לבל תבוא עליו רעה וליתר את הצורך בהפעלת בטוח. כאשר אדם עונה אמן במתינות - כפסק השלח ערוך (או"ח סכד ח): "ולא יענה אמן קצרה, אלא ארפה קצת, כדי שיוכל לומר: א-ל מלך נאמן" - הרי הוא מקיף את עצמו בחומה בצורה המגנה עליו מפל רע, בבחינת (תהלים צא ז): "פל מצדך אלף ורובה מימנך אליך לא יגש".

הגמרא במסכת עבודה זרה (ט ב) מספרת על האמורא רב אלכסנדר שהכריז: "מאן בעי חיי? מאן בעי חיי?" כשהתאסף הצבור סביבו, פתח רבי אלכסנדר ספר תהלים וקרא בפניהם את הפסוקים (לד יג טו): "מי האיש החפץ חיים אהב ימים לראות טוב; נצר לשונך מרע ושפתיה מדבר מרמה; סור מרע ועשה טוב בקש שלום ורדפהו".

לאור דברי חכמים נתן אף להוסיף ולהקריא באזני הצבור המבקש תשובה לשאלת "מאן בעי חיי?" את ההבטחה לאריכות ימים השמורה למי שמאריך בעניית אמן. החיים תלויים בפיו ובלשונו של האדם; מצד אחד עליו לנצר לשונו מרע, ומצד שני עליו אף לקום בה "עשה טוב" - לענות אמן כהלכה. בכך אף יקום את הכתוב "בקש שלום ורדפהו", שכן כאשר אדם מכבד את חברו ומשלים את ברכתו בעניית אמן, הרי הוא "רודף שלום".

נשכים קום ונענה אמן כהלכה אחר ברכות השחר של המתפללים, וללא ספק תקום בנו הבטחת חכמים ונזכה להמשיך ולעשות זאת עד זקנה ושיבה, לאורך ימים ושנים טובות, אמן.

בהבטחת 'וה' ברח את אברהם בכל!"

שבת שלום,

278 213 מחולקת

דרך אמונים

פניי הלכה בפרשה

חובת השעה קודמת לחובת ההשלמה

"ותמת שרה בקרית ארבע הוא חברון בארץ כנען ויבא אברהם לספד לשרה ולכתה" (כג ב)

בדרך העולם, בשעת אבל וצער הבכי קדם להספד. כך מבאר גם מלשון הפסוק בישעיה (כב ב): "ויקרא ה'... ביום ההוא לבכי ולמספד", בכי תחלה ולאחריו הספד. כך עולה לכאורה גם מדברי הגמרא (מו"ק כז ב): "שלשה ימים לבכי ושבעה להספד". מדוע אפוא הקדים אברהם את ההספד לבכי?

בספר אספת יהודה הביא בשם גאון אחד שפרש זאת על פי מה שפסק השלח ערוך (או"ח קח א), כי מי שטעה ולא התפלל אחת מן התפלות מתפלל את התפלה הסמוכה לה פעמים, הראשונה לשם חובת התפלה הנוכחית, והשנייה להשלמת התפלה הקודמת שאותה בטל.

מאחר שבשעת פטירת שרה עוד שהה אברהם בהר המוריה (ב"ר נח ה), וכיון שהדרך משם עד לעיר חברון שבה נפטרה שרה אורכת שלושה ימים, כמבאר במקרא (בראשית כב ד) שבדרךכו להר המוריה ראה את ההר רק ביום השלישי ליציאתו, נמצא שהגיע חזרה לחברון כחמישה ימים הבכי. על כן, פדיו האמור במי ששכח ולא התפלל, שעליו להתפלל תחלה את התפלה הנוכחית ורק לאחר מכן להשלים את התפלה שחסר, כך אברהם הקדים לקיים את ההספד שהגיע זמנו, ורק לאחר מכן השלים את ימי הבכי שהחסר (אספת יהודא, פרנקפורט תקכ"א).

העבד משעבד לארונה גם בעת תפלתו

"ויאמר ה' אלקי אדני אברהם הקרה נא לפני היום ועשה חסד עם אדני אברהם" (כד ב)

רבי יהודה החסיד מורה שהמתפלל על אביו או על רבו, לא יקדים לשמם תאר כבוד אלא יזכירם בשמם בלבד, וכפי שהתפלל אלישע (מלכים-ב ב יד):

"איה ה' אלקי אליהו", מבלי שהקדים תאר לרבו. אולם - מוסיף רבי יהודה החסיד ומבאר - הלכה זו נאמרה לבני חרוץ בלבד ולא לעבדים, ולכן כנה כאן אלישע את אברהם בתפלתו "אדני אברהם".

ראיה לדבריו למד רבי נתנאל פריד בעל הפני מבי' מדברי הירושלמי (ברכות ג א) שהסבה שעבד פטור מקריאת שמע היא לפי שאינו יכול להצהיר בה (דברים ד ו): "ה' אלקינו ה' אחד" שכן יש לו אדון אחר. הרי שאף בעמדו לפני קונו משעבד העבד לאדונו, ולכן גם בעמדו בתפלה עליו להקדים תאר כבוד לשם רבו (ספר חסידים תת).

הפני מבי' מוסיף ומבאר שיסוד זה, שעבד פוגע משעבד לאדונו אף בעמדו לפני קונו, נלמד מכך שצויה התורה על האדון להשתעבד בעבדו הפוגע לעולם, ככתוב (ויקרא כה מו): "לעלם בהם תעבדו", הרי שרצון התורה הוא שעבד פוגע יהיה משעבד לאדונו העברי בכל עת וזמן (פני מבי').

יצחק תקן תפלת מנחה

"ויצא יצחק לשות בשדה לפנות ערב וישא עיניו וירא והנה גמלים באים: ותשא רבקה את עיניה ותרא את יצחק ותפל מעל הגמל" (כד טו-סו)

רבי יחיאל מיכל שטרן, רבה של שכונת עזרת תורה, דרש בדרך צחות כי רבקה נפלה מעל הגמל לפי שראתה את יצחק נעמד להתפלל לפנות ערב. ומאחר שהיתה בטוחה שהוא התאחר מלהתפלל שחרית עד לאותה שעה, שכן באותה עת לא נגהה פי אם תפלת שחרית שנתקנה על ידי אברהם, לפיכך הסיקה מהנהגתו זו שאינו אדם גדול כפי ששמעה, ומיד תקפה אותה בהלה ונפלה מעל הגמל...

אמנם האמת היתה שיצחק תקן באותה שעה תפלת מנחה, כפי שדרשו חכמים (ברכות כו ב) מן הכתוב: "ויצא יצחק לשות בשדה" שיצחק תקן תפלת מנחה, פי "אין שיחה אלא תפלה", שנאמר (תהלים קב א): "תפלה לעני כי יעטר ולפני ה' ישפך שיחו" (דרשות לפרשת השבוע).

מאן דיהיב חיי יהיב מזוני

ערב שבת קדש, ערב שבת מברכים. כמדי חדת המתין שמעון בעל העגלה ללקוחותיו הנאמנים.

"אח, לקוחות שכאלו... הלואי כלם היו כמוהם", הרהר לעצמו. אט אט התאספו כלם. הראשון כבר התישב במקומו וברך את שמעון בבקר טוב לבבי. עד מהרה התישבו כלם במקומותיהם, והנסיעה החלה.

זה תקופה ארכה שנוסעים הם יחדו, העגלון והחסידים, בכל ערב שבת מברכים. נופי בראשית מרהיבים שהתחלפו מולם

התבישתי לענות, אולם הרבי דחק בי, ולכן ספרתי בקול רפה: 'בימים כאלו אני משכים לקום, משמן את גלגלי עגלתי, בודק את תקינותה וממהר לצאת לדרך, ולכך אני נאלץ להניח תפלין ולהתפלל בחפזה באחת התחנות.'

האהל על ציונו של המגיד מטשרנוביל בעירה אנטיוקא הסמוכה לקיב

הגדול, ואף פעם אינו פוקד את מעונו, ולו כדי להתברך מפיו או להביט בנעם זיו פניו? הם נסו לדבר עמו. בכל חדש הציעו לו מחדש להכנס רק לנטילת ברכה, אולם דבריהם נפלו על אזניים אטומות. "וכי מה יועיל לי אם אראה את הרבי? היעזר לי הדבר לשפר את מצבי האמלל? האם יוכל הרבי לספק מזון לילדי הרעבים?"

בעקשנות של עגלון עמד שמעון בסרובו, והחסידים מצדם לא חדלו מלדבר על לבו, עד שלבסוף נכנע... "ביום ראשון הקרוב", הבטיח, "אקדים לבוא לטשרנוביל, ואם תואילו להכניסני לחדרו של הרבי - לא אתנגד!"

בקר יום ראשון. העגלון עמד בדבריו, והצהלה המכרת של סוסו גשמעה בחוצות טשרנוביל מקדם מהרגיל. את תפלת השחרית עשה במחצתם של החסידים, ומיד לאחר התפלה הכנס אחר כבוד לחדרו של הרבי.

החסידים צפו לראותו יוצא מהחדר בתוך דקות ספורות, אולם להפתעתם הרבה השיחה הלכה והתארכה. ביציאתו התעטף העגלון בשתיקה בלתי אפיינית לו. נפר היה פי הרבי היטיב לחדר לנככי נשמתו. החסידים הבינו ללבם ולא הפצירו שישפר להם את אשר התרחש בקדש פנימה.

בחציה הראשון של הדרך התמיד בשתיקתו, אולם בהמשך, כאשר החלו החסידים לשחזר את התעלותם במחצתו של הרבי, התערב לפתע העגלון ואמר בפנים רציניות: "אינני חושב שמישהו מכם התעלה בנסיעה זו יותר ממני!"

הודוי המפתיע עורר את סקרנותם של החסידים, והעגלון שתפם בקורותיו: "כאשר נכנסתי אל החדר בקשני הרבי לתאר בפניו את סדר יומי. בתחלה העדפתי כמושב לתאר את הימים שבהם אני עובד, וכפי שבודאי ידוע לכם, ימים כאלו שכיחים מאד לצערי בעירתנו הדלה. וכך פרטתי כיצד אני קם בבקר וממהר לתפלה בבית הכנסת ואף נשאר לשעור משניות ולאמירת תהלים. אחר הצהרים שב אני לתפלת מנחה וערבית ולשעור בעיון יעקב המתקיים בין התפלות.

זו דרכי בימים שאין לה עבודה, עצר הרבי את שטף דבורי, ומיד תהה: 'וכיצד נוהג אתה ביום שיש לה עבודה?'

התבישתי לענות, אולם הרבי דחק בי, ולכן ספרתי בקול רפה: 'בימים כאלו אני משכים לקום, משמן את גלגלי עגלתי, בודק את תקינותה וממהר לצאת לדרך, ולכך אני נאלץ להניח תפלין ולהתפלל בחפזה באחת

התחנות'. הרבי לא הניח לי, והמשיך לשאל: 'ומדוע שלא תתחיל את העבודה לאחר תפלה כהלכה?'

'משום שאז אפסיד גם את הלקוחות המועטים שיש לי' השבתי בכשת פנים.

'אספר לך ספור קצר', אמר הרבי בתגובה. 'מעשה באדם שעמל קשה לפרנסתו, ולאחר חדשים ארכים שנגעדר מביתו, עשה את דרכו חזרה כשבאמתחתו מומן רב שהצליח לצבר בנסיעתו.

היו בידי שלושה שקיקים. האחד גדוש בדיגרי זהב, השני במטבעות כסף והשלישי בפרוטות נחשתי. ימים מספר צעד בדרכו, והנה קרב ובא יום השבת. הוא החיש צעדיו לעירה שהיתה בה קהלה יהודית, וזמן מה טרם כניסת השבת הדפק על דלת ביתו של הרב ובקש להפקיד אצלו את צרורות כספו.

משם מהר לבית האכסניה, אלא שמיד עם חשכה החלו הספקות מנקרים בקרבו: מי יודע, הרהר לעצמו, אויל הרב ימעל בפקדון, ומה יעלה בגורלי? האם נגזר עלי להפסיד את כל כספי?'

כך חלפה עליו השבת, כשהדאגה מציפה את כל ישותו. מן האכל הטעים שהגש לו בשפע בבית מארחיו כמעט שלא טעם, ואף שנתו נדדה מעיניו.

מיד עם צאת השבת מהר לשוב לבית הרב, ובנשימה עצורה דרש לקבל את כספו, אלא שהרב לא מהר... לא אגע בכסף טרם תפלת ערבית והבדלה, אמר ברגע, וכן שיחו נאלץ להמתין בסבלנות.

לאחר הבדלה פנה הרב אל החדר הפנימי, ושם משם כשבדין שלושה צרורות מכרים. אלא שהאיש לא מהר להסתלק מן הבית. בימים רוטטות הוא שפך את תכולת השק הראשון והחל לספור את מטבעות הזהב, מטבע אחר מטבע. לרוחתו, כל המטבעות נמצאו במקומם.

לאחר מכן החל לספור את מטבעות הכסף, ושוב נמצא החשבון מזדקק. כאשר עמד האיש לשפך את תכולת השק השלישי, לא יכול היה הרב להתאפק ואמר לו בתרעמת: 'ריקא, עד כאן! וכי אחר שבדקתני וראית שלא נגעתי באצבעי הקטנה במטבעות הזהב והכסף, התחשדני לשלח יד בפרוטות הנחשתי העלובות!'

כאן סים הרבי את משלו ואמר לי: 'קירי! בכל לילה אתה מפקיד את נשמתך בידי הבורא? תברך, והנה בבקר פוקח אתה את עיניך - ורואה עולם מלא בגון ובצבע, מניע את איבריך - וכלם פועלים כפאות, האם תחשד חלילה שדוקא לענין קל יותר, לפרנסה, הוא לא יוכל לדאג לך?!...'

'פעת אמרו לי אתם', סים העגלון, 'כלום לא אני הוא זה שהתעליתי יותר מכלכם בנסיעה זו?'

'ברפת דוד' בהר

הרב צבי אלימלך הלטובסקי שליט"א

בית הכנסת 'נדבורנה', ירושלים

עלינו לקבל אותו במאור פנים, עלינו להראות לו שאנו שמחים בזכייה שהוא מביא לפתחנו - עניית חמש עשרה אמינים, כמאמר הפתוח (משלי טו כג): 'שמחה לאיש במענה פי'. בכך נגרם לו שיתמיד לבוא ולברך בפנינו ברכות השחר מדי יום".

אם ענית אמן פה מרוממת את האדם, מדוע לדעתכם יש מי שעדין מזלזלים במצוה זו?

"כי יש מי שעדין לא מודעים לחשיבותה הרבה. הם אינם יודעים שכל אמן היא יהלום. אני מציע לאנשים לנסות לברך ברכות השחר בחברותא כמה ימים, כשהם יכחו לראות כמה אמונה נוסכת בהם עניית אמן, בפרט כשהיא נאמרת בראשית היום, כשהראש צלול, הם כבר יחזיקו בכך עד זקנה ושיבה טובה!

כשאדם מתחיל את היום עם הצהרה של אמונה, מבטו על החיים משתנה. הוא מסתפל על המאורעות הפוקדים אותו במהלך היום במבט חיובי, פנה המבליט את 'חצי הכוס המלאה'.

אדם יכול לעבר טפול רפואי קל ולא להפסיק להתלונן על ארוע קטן שהפסיד בעקבות פך, ומאידך גיסא, יש מי שעובר טפולים מרובים ולא גומר להודות על פך שחרף מכאוביו זכה להשתתף בחתנת נכדו. הכל ענין של הסתכלות, ועניית אמן מחזירה בלב האדם אמונה ומביאה אותו להסתפל על החיים במבט נכון ומפכח".

אתם עוסקים בזכוי הרבים שנים ארוכות. האם נתקלתם בספור מיחד שארע בעקבות אמירת ברכות השחר בחברותא?

רבי צבי אלימלך מחיך בלבביות ומגיב: "אותי אתם שואלים? הלא 'מבשרי אחזה!' כפי שכבר ספרתי, בבחרותי הייתי חולה אנושות, בתקופות הטובות התנידתי בכסא גלגלים, ואולם בכל מצב הקפדתי שמישהו יענה אמן לשברתי ברכות השחר. אמירת הברכות בשלמות חזקה בי את האמונה, כי בריאות גופי נתונה רק ביד הקב"ה והוא זה שמתיר אסורים ומכין מצעדי גבר, ונסכה בי את הכח להתמודד. הרופאים לא נתנו לי סכוי לשרד את המחלה, ואני בטוח שרק בכת ענית אמן זכיתי להבריא לחלוטין, להקים בית נאמן, ולראות דורות ישרים ומברכים".

גדולה ונשגבה. בעל הבית אהרן' כותב ב'סדר היום': 'אני מסכים שכל אחד ישמע מחברו כל ברכה שצריך לאמרה בכדי שיענה אמן. כי איתא בכתבי האר"י ז"ל שהיה שומע ברכות השחר אפלו ממאה אנשים, אף על פי שהיה יכול ברגע אחד ליחד כל העולמות, אפלו הכי לא השגיח על זמנו ולא היה מתעצל לשמע אפלו מאה פעמים "הנותן לשכוי בינה" וכל הברכות'. הדברים הללו מסעירים ממשי! הלא מדוברו הקדושים עולה בברור שהדבקות והאמונה אליה מגיעים באמצעות ענית אמן, עדיפה על 'יחוד כל העולמות'!

הרב הלטובסקי על משמרתו בבית הכנסת 'נדבורנה' בירושלים

דברים פדרבנות. אבל איך אדם יכול להיות ממקד יום אחרי יום בשגב מעלתה של ענית אמן?

ר' צבי אלימלך מחיך ואומר: "מי שמשמש כגבאי אמן לא שוכח. כאשר אדם מתמסר ומקדים לבוא לבית הכנסת כדי לענות אמן, כל אמן ואמן נחשבת בעיניו פיהלום זוהר. אני אישית סופר מדי יום את מספר האמינים שאני זוכה לענות, וחס בכל לבי את הזכות העצומה שיש בענייתו של כל אמן ואמן".

ומהי הדרך לחבר את צבור המתפללים להנהיג הקדמונים לברך ברכות השחר בפני מי שיענה אמן?

ר' צבי אלימלך מפתיע ואומר: "קדם כל אני חושב שהצבור מאד מחבר. דברתי זה מכבר עם ידיד הגר בויליאמסבורג, והוא תאר בהתפעלות את המודעות הרבה שיש לענית אמן בעקבות הפרסום הנרחב שעל האוטובוסים בקו בורו פארק-ויליאמסבורג. דבר נוסף, ממשיך ר' צבי אלימלך ואומר, "כשמגיע אדם לברך בפנינו ברכות השחר

להט של רבי צבי אלימלך הלטובסקי מקרין על כל סביבותיו. בשיחה עמו אנו צוללים לרבדיה העמקים של ענית אמן ואל עמק האמונה המשתרשת בלבו של כל המקפיד על ענייתה. עליו ועל שפמותו נתן לומר שכל חפצי העולם לא ישוו באהבה שאוהבים הם את מצות ענית אמן!

מדי בקר הוא משכים להתיצב על משמרת ענית אמן בבית הכנסת 'נדבורנה' בירושלים. דבריו היוצאים מן הלב השאירו בלבנו רשם בל ימחה, אותו אנו מנסים לשתף עמכם בשורות הבאות.

מהיכן אתם שואבים את הפוחות להקדיש מדי בקר זמן רב מזמנכם כדי לענות אמן אחר המתפללים?

"האמת היא שאת הכח אני מקבל מהמתפללים עצמם", מגלה ר' צבי אלימלך ומסביר: "מצד אחד אני מקדים לבוא לבית הכנסת כדי לענות אמן אחר ברכות השחר של המקדימים לבוא וללמד לפני התפלה, כי אני רואה עד כמה חשוב להם לברך בפני מי שישלים את ברכותיהם בענית אמן. ומצד שני, יש מתפללים שהרצון לומר בפני ברכות השחר גורם להם לבוא לתפלה בזמן. אחדים מהם אף אמרו לי שהרצון שאענה אחר ברכות השחר שלהם גם ברוך הוא וברוך שמו, שאותה פדוע אין לענות מעת אמירת ברכת 'ברוך שאמר', מרזו אותם לא לאחר לתפלה..."

ומה הביא אתכם ליקר כל כך את מצות ענית אמן?

לשמע שאלה זו מפליג רבי צבי אלימלך אל מי המחלה הקשה שעמה התמודד בתקופת בחרותו: "אלו היו ימים לא פשוטים, נער צעיר הייתי כשתקפה אותי מחלת. הרופאים פכרו ידיהם ביאוש ולא נתנו לי סכוי לשרד. אבל כפי שאתם רואים, בשמים החליטו אחרת..."

בימים קשים אלו החזקתי מעמד רק בזכות אמונתי האיתנה בה. כשאדם מאמין ודבק בה' שום דבר לא שובר אותו. ההקפדה על ענית אמן היא הדרך לקנות אמונה שרשית ואיתנה, כפי שהבאתם כמה וכמה פעמים בגליונכם בשם ספר 'מגלה עמקות' (פרשת ואתחנן): "עשר האמונה נתלה בענית אמן".

כל מי שמרבה בענית אמן נוכח עד מהרה לראות ולהוכיח כי מדרגת האמונה והדבקות בה' שאליה מגיעים על ידי ענית אמן, היא

אמן - למען יאריכון ימיה

"ואברהם זקן בא בימים וה' ברח את אברהם בכל" (כד א)

דרשו בעלי התוספות: "זקן בא בימים" - סופי תבות אמן. מפאן שפל העונה אמן יאריך ימים, וכפי שאמרו חכמים (ברכות מז א): "כל המאריך באמן - מאריכים לו ימיו ושנותיו" (תוספות השלם)

חכם מנחם מנשה מוסיף ואומר כי הפתוב "בא בימים" אף מרמז, כי העונה אמן יזכה לנחל גם חיי העולם הבא, וכדברי חכמים (שבת קיט ב): "כל העונה אמן בכל כחו פותחים לו שערי גן עדן".

המשך הפתוב: "וה' ברח את אברהם בכל" מלמדנו כי בזכות עגית אמן "זוכה לכל טוב, שפע, ברכה והצלחה, בגנים, אשר ועשר, רב נחת, שלוה וכל טוב" (אהבת חיים השלם).

העונה גדול מן המברך

האדמו"ר רבי יעקב יצחק מקו'דינוב דרש פתוב זה כך:

עגית האמן מרמזת בתחלתו של פסוק זה, בסופי התבות: "זקן בא בימים", ואלו אמירת הברכה נרמזה בהמשכו, במלים: "וה' ברח". מכך שהקדים הפסוק את האמן לברכה נתן ללמד רמז לדברי רבי יוסי (ברכות נג ב): "גדול העונה אמן יותר מן המברך" (אמרי יעקב).

תשעים אמנים מיום ליום

עוד יש מי שדרש מכך שתבת אמן נרמזה בפתוב "זקן בא בימים", שאת מכסת עגית תשעים אמנים ביום נתן להשלים בדיעבד באמצעות עגית אמן "בימים" - גם ביום המחרת. לפיכך מי שלא עמד במכסת עגית תשעים אמנים ביום, יכול בדיעבד להשלימו ביום המחרת, בכך שיוסיף על המכסה היומית של תשעים אמנים, את מספר האמנים שחסר ביום האתמול (משנת יוסף ח"ב בהקדמה).

סגלה לזווג הגון

"הוא ישלח מלאכו לפניך ולקחת אשה לבני משם" (כד ז)

דרש רבי אברהם קסלר, בעל ה'נוטרי אמן':

ראשי תבות: "הוא ישלח מלאכו לפניך ולקחת" הם בגימטריה תשעים ואחת בגימטריה של אמן. רמז לכך שההקפדה על עגית אמן היא סגלה לזכות בזווג הגון (מה' יצא הדבר' עמ' 321).

שוכר הברכה "עשרה זהב"

"ויקח האיש נזם זהב בקע משקלו וישני צמידים על ידיה עשרה זהב משקלם" (כד כב)

הגמרא מספרת במסכת חלין (פז א): "מעשה באחד ששחט וקדם חברו וכסה [את הדם] וחיבו רבן גמליאל לתן לו עשרה זהובים, ומבאר שם בגמרא שחיוב התשלום הוא על שמוע ממונו את הברכה על מצות פסוי הדם, וערפה של ברכה הוא עשרה זהובים.

מנין נלמד הערה המדקק הזה, של עשרה זהובים לשויה של ברכה? דבר נפלא מוסר רבי יצחק מוינה בעל 'אור זרוע' (ה"א ס"ו שטצ), בשם רבו, רבי יהודה החסיד:

לפני שמתארת התורה את נתינת הצמידים בידי רבקה, היא מפרטת תחלה את שוים: "עשרה זהב משקלם". לשם מה פרט זאת הכתוב? אלא שבמתנת הצמידים בקש אליעזר לשלם לרבקה על כך שבזכותה עתיד הוא לברך את ה' באמרו (להלן פס' כז): "ברוך ה' אלקי אדני אברהם", וכיון שלמדו אברהם רבו כי שויה של ברכה הוא עשרה זהובים, שלם לה בשני צמידים שמשקלם הכולל היה "עשרה זהב". פסוק זה הוא אפוא המקור לדברי חכמים כי שויה של כל ברכה הוא עשרה זהובים.

ה'תורת חיים' מוסיף ומפרש כי לכך דיקו חכמים ואמרו כי שויה של ברכה "עשרה זהובים" ולא "דינרים" או "סלעים", בהתאם ללשון הכתוב "עשרה זהב".

בכך אף באר את דבריו של דוד המלך בתהלים (פד יא): "כי טוב יום בחצריך מאלף בחרתי הסתופף בבית אלקי"; טוב בעיני יום בחצריך מאלף" - מלקבל אלף זהובים במזמן בעולם הזה, שכן בכך שאשכים ואעריב להתפלל בחצרות ה' - בבית הכנסת, אזהר להשלים אמירת "מאה ברכות", שבבבון אקבל אלף זהובים בעולם הבא, ולכן: "בחרתי הסתופף בבית אלקי", ואת השכר העצום המבטח לי, אקבל בעולם הבא (תורת חיים" ב"ק צא ב).

על דברי ה'תורת חיים' נתן להוסיף כי בפתוב הזה נתן למצא רמז גם לדברי הש"ך (חוי"מ שפכ ז), ששכר עשרת הזהובים נתן וקא על ברכה הנענית באמן. שכן ראשי תבות של הפתוב: "כי טוב יום בחצריך מאלף בחרתי הסתופף בבית אלקי", מצטרפים יחד לגימטריה צ"א, כגימטריה של אמן.

אמן בכל פונתו

האדמו"ר רבי משה מקוברין באר כי בפתוב (בראשית ז א): "ויאמר ה' לנח בא אתה וכל ביתך אל התבה" רמזה התורה לכל יהודי, שבהוציאו את תבות התפלה מפיו, עליו להכניס בהן כל פלו - את לבו ואת מחשבתו.

בעל ה'ספת דוד' (בראשית שם) מצין כי לךך פגנו חז"ל (שבת קיט ב) באמרם: "כל העונה אמן בכל כחו פותחים לו שערי גן עדן". שכן התוספות (שם ד"ה כל) פרושו כי "בכל כחו" הינו "בכל פונתו", והיינו שייכנס האדם כלו בתבת אמן, בכך שיאמרה בכל פת פונתו.

ה'ספת דוד' כ"ד בחשון תש"ע

רבי דוד קויאט נולד בשנת תרע"ט, לאביו רבי אברהם אליעזר מנכבדי חסידי סלונים בביאליסטוק. כבר מנערוותו בלט בהתמדתו ובשקידתו ובהיותו צעיר למים התקבל לתלמיד מן המגן בישיבת מיר.

בימי מלחמת העולם השניה נדד עם תלמידי הישיבה לשנחאי, ולאחר המלחמה עבר להתגורר בניו יורק. בשנת תשכ"ב החל למסר שיעורים בישיבת מיר בפלטבוש, ובהמשך התמנה לעמד בראשות הישיבה. נוסף על כך כהן כרב בבית הכנסת 'אגדת ישראל' בשדרה השמונה עשרה בשכונת בורו פארק.

רבי דוד היה מגדולי מרביצי התורה באמריקה והעמיד תלמידים הרבה. כמו כן חבר את סדרת ספרי 'ספת דוד' על התורה והש"ס.

ביום רביעי כ"ד בחשון תש"ע, כבן תשעים ואחד, השיב את נשמתו לבוראו ונטמן בהר המנוחות בירושלים.

ישיבת מיר בכרמלון ניו יורק